

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI SUD U ZLATARU
Zlatar, Trg slobode 14 A

Poslovni broj P-430/2024-82

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Općinski sud u Zlataru, po sucu tog suda Nevenu Kucelj, u parničnom predmetu tužiteljice Slavice Hleb, OIB:25067909578, Petra Fodrocija 11, Borkovec, Zlatar, zastupane po punomoćnici Valentini Kolar, odvjetnici u Zagrebu, Kralja Držislava 4, protiv tuženika Mladena Krušelj, OIB: 80594366392, Petra Fodrocija 10/A, Borkovec, Zlatar, zastupanog po punomoćniku Josipu Petroviću, odvjetniku u Zlataru, Kaštelska 4, radi sprečavanja štetnih imisija, nakon glavne i javne rasprave, zaključene dana 5. svibnja 2026. godine u nazočnosti punomoćnika stranaka, na ročištu za objavu presude dana 12. lipnja 2026.,

p r e s u d i o j e

I. Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

"Nalaže se tuženiku poduzimanje odgovarajućih i prikladnih mjera kako bi se spriječilo širenje neugodnih mirisa sa njegove stočne farme u Zlataru, Petra Fodrocija 10/A, Borkovec, prema kući i okućnici tužiteljice koja se nalazi u Zlataru Petra Fodrocija 11, Borkovec te suzbijanje insekata koji se razmnožavaju na farmi, tako da redovito održava prostor u kojem borave životinje čišćenjem zaostalih količina stajnjaka u rubnim dijelovima blatnog hodnika ili drugim dijelovima staje, također da redovito koristi larvicidna kemijska sredstva, a od kraja ožujka do kraja rujna obavlja pojačano suzbijanje insekata i njihovih larvi u stajskim objektima i odlagalištima gnojovke i stajnjaka, a u slučaju jače invazije odraslih insekata, tuženik je dužan prskati insekticidima, koristiti ljepljive trake i sprejeve za suzbijanje insekata te u toplijem dijelu godine, odnosno od kraja ožujka do kraja rujna, prekriti spremnik gnojovke plastičnim ili plutajućim pokrovom, zasaditi zaštitno zelenilo oko farme, u roku od 15 dana.

II. Nalaže se tužiteljici da tuženiku naknadi parnični trošak u iznosu od 5.375,00 € u roku od 15 dana.

Obrazloženje

1. Tužiteljica je u tužbi navela da je vlasnica nekretnina upisanih u zk.ul.br. 2130 k.o. Zlatar, u naravi kuće i dvorišta na adresi Petra Fodrocija 11, u Borkovcu, gdje živi sa svojom obitelji, suprugom i djetetom.

Isto tako navodi da je tuženik vlasnik nekretnina upisanih u zk.ul.br. 2105 k.o. Zlatar, u naravi stočne farme na adresi Petra Fodrocija 10/A, Borkovec.

Tvrđi da na toj farmi tuženik uzgaja krupnu stoku u većem broju komada te da se s te farme prema njenoj kući kao i ostalim kućama u susjedstvu širi neugodan miris stoke, gnoja i gnojnice, te se u toplijem dijelu godine stvaraju velika legla insekta.

Ističe da je zbog toga kvaliteta njenog života narušena jer radi tih prekomjernih neugodnih mirisa ne može imati otvorene prozore na kući i provjetravati kuću, boraviti na dvorištu, sušiti na otvorenom oprano rublje već ga mora odvoziti na sušenje kod majke u Peršaves, plastična stolarija na kući uneređena je od insekata i slično.

Navodi da bi tuženik trebao znati što je nužno poduzeti da bi se opisane prekomjerne štetne emisije spriječile ili barem znatno smanjile, pa traži da mu sud naloži poduzimanje takvih radnji, a isto tako tražila pravičnu novčanu naknadu neimoviske štete zbog povrede prava osobnosti uslijed smanjene kvalitete životnih uvjeta kakvi su inače uobičajeni u takvim naseljima i to u iznosu od 50.000,00 HRK.

2. Tuženik je u odgovoru na priznao činjenicu da se bavi uzgojem krupne stoke na navedenoj adresi, te da ta stoka ima neugodan miris, ali da se ne radi o prekomjernih emisijama u smislu članka 110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

Ističe da gospodarsku djelatnost uzgoja goveda obavlja u sklopu svog obrta „Sano Zlatar“ te da je ista djelatnost pod redovitim inspekcijskim nadzorom, svrha kojeg je kontrola usklađenosti postupanja sa zakonskim i podzakonskim propisima u iz nadležnosti inspekcije zaštite okoliša, a da je tijekom 2021. i 2020. godine provedeno nekoliko inspekcijskih nadzora, koji su pokazali da tuženik uzgoj goveda obavlja u skladu sa svim važećim propisima. Naročito da prema nalazu inspektora zaštite okoliša na lokaciji farme ne postoje nikakvi nepokretni izvori emisije u zrak, da je prema Kontrolnoj listi uvjeta za uzgajivače stoke – farmerski sustav Ministarstva poljoprivrede vidljivo da tuženik poštuje sve propise koji se odnose na uzgoj, da je stoka zdrava i da sadnjom se na poljoprivrednim površinama farme ne koristi kanalizacijski sadržaj te da su spremišta za sve vrste gnojiva i otpadnih voda smještena tako da je onemogućeno zagađenje i širenje bolesti.

Također je konstatirano da se prostor za teljenje održava u higijensko sigurnom stanju, da na ulazu u farmu postoji oprema za dezinfekciju, da se provodi program suzbijanja glodavaca, da mamci ne ugrožavaju stoku na farmi, da je onemogućena kontaminacija vode i da se prostor redovito čisti i dezinficira.

Navodi da se na fami redovito jednom godišnje obavlja deratizacija od strane OVO Zlatar Bistrica, a i da tuženik sam dodatno obavlja deratizaciju i dezinfekciju.

Smatra da uzgaja stoku po najvišim standardima poštujući između ostalog i ekološke kriterije tako da je nemoguće da bi s njegove farme na nekretninu tužiteljice dolazile bilo kakve, a posebno ne prekomjerne imisije, a koje bi ugrožavale kvalitetu života tužiteljice.

Tuženik smatra tužiteljica ničim ne dokazuje visinu štete koju potražuje a niti uzročno-posljedičnu vezu između navodnih imisija sa mrljama na stolariji kuće.

Osim toga ukazuje na činjenicu da se predmetne nekretnine nalaze u ruralnom okruženju, gdje postoji i veći broj manjih privatnih gospodarstava gdje se susjedi bave uzgojem životinja, pa se ne može isključiti mogućnost da i od tamo dolaze neugodni mirisi ili druge štetne imisije.

Slijedom ovoga predložio je da sud odbije tužbeni zahtjev u cijelosti.

3. Tijekom postupka sud je izvršio uvid u zk.ul.br. 2130 i 2105 k.o. Zlatar, uvjerenje za uporabu Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju Krapinsko-zagorske županije, Klasa:361-04709-01/202 Urbroj:2140/1-07-06-09-5 od 10. lipnja 2009., građevnu dozvolu Ureda za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Ispostava Zlatar, Klasa:UP/I-361-03/01-01/32 Urbroj:2140-04/5-01-3 od 8. kolovoza 2001., zapisnik Državnog inspektorata, Sektora za veterinarski nadzor i nadzor sigurnosti hrane Klasa:322-07/19-10/3017, Urbroj:443-03-0568-19-1 od 13. rujna 2019., zapisnik o inspekcijskom nadzoru Državnog inspektorata, Odjela za mobilne veterinarske jedinice, Klasa:322-07/21-10/2186 Urbroj:443-01-08-21-1 od 7. srpnja 2021. godine, zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru Državnog inspektorata, Područni ured Varaždin, Služba sanitarne inspekcije, Klasa:540-02/21-02/4352 Urbroj:443-02-004-03-21-1 od 7. srpnja 2021., zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru, Državnog inspektorata, Područni ured Varaždin, Ispostava Zabok, Klasa:351-02/21-10/513 Urbroj:443-02-04-18-21-2 od 7. srpnja 2021., zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru Državnog inspektorata, Služba građevinske inspekcije, Područni ured Varaždin, Ispostava Zabok Klasa:362-02/21-16/2454 Urbroj:443-02-04-18- Jk-21-2 od 7. srpnja 2021., Kontrolnu listu uvjeta za uzgajivače stoke – farmski sustav osiguravanja kvalitete u proizvodnji junetine janjetine i jaretine od 18. kolovoza 2020., certifikat kvalitete za provedbu farmskog sustava osiguravanja kvalitete u proizvodnji junetine Hrvatske poljoprivredne agencije od 18. kolovoza 2017.. Saslušane su stranke te svjedoci Đurđica Bituh, Martina Vugrek, Marijo Mladić, Janko Hleb, Tomislav Kuharić, Željko Habazin, Andrija Helb, Milan Malogorski, Darko Bobinec, Mirko Malbaša, Neven Krušelj, Vlado Rogina, Goran Domitran, Josip Topljak, Nikolina Mihalinec. Proveden je uviđaj na nekretninama stranaka te vještačenje po dr. sc. Bojani Ormuž Pavić dipl. ing. kem. teh..

4. Presudom suda poslovni broj P-372/2021-28 od 5. siječnja 2023. godine koja je ranije donesena u ovom postupku, pod točkom I. izreke tuženiku je naloženo poduzimanje odgovarajućih i prikladnih mjera kako bi se spriječilo širenje neugodnih mirisa sa njegove stočne farme nalazeće se u Zlataru, Petra Fodrocija 10/A, Borkovec prema kući i okućnici tužiteljice nalazeće se u Zlataru, Petra Fodrocija 11, Borkovec, te suzbijanje insekata koji

se razmnožavaju na istoj farmi, tako da redovito održava prostor u kojem borave životinje čistim i suhim redovitim čišćenjem tog prostora od gnoja, redovitim izgnojavanjem i odstranjivanjem životinjskog izmeta i mokraće, održavanjem tijela životinja čistima, u svrhu smanjivanja emisije plinova koji uzrokuju neugodne mirise, omogućavanjem brzog otjecanja mokraće i uklanjanja fecesa i s punih i s rešetkastih podova te njihovo isplahnjivanje vodom, pražnjenjem spremnika za gnojavku i korištenjem gnoja i gnojovke u proljeće i na jesen kada su povoljnije vremenske prilike, ovisno o vjetru i kraćim vremenom miješanja sadržaja spremnika za gnojavku te ispumpavanja u cisterne, prekrivanjem spremnika za gnojavku plastičnim ili plutajućim pokrovom i sadnjom zaštitnog zelenila – drveća oko farme.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu štete pod točkom II. izreke te je riješeno da svaka stranka snosi svoje troškove ovog postupka – točka III. izreke presude.

5. Odlučujući o žalbi tuženika protiv ove presude Županijski sud u Bjelovaru rješenjem poslovni broj GŽ-102/2023-2 od 25. travnja 2024. godine, ukinuo presudu pod točkom I i III izreke, i vratio predmet ovom sudu na ponovno odlučivanje.

Točka II izreke postala pravomoćna jer je tužiteljica nije pobijala žalbom.

6. U nastavku postupka, pored već provedenih dokaza, pribavljen je nalaz i mišljenje Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koje je izradio prof. dr. sc. Ante Ivanković iz Zavoda za specijalno stočarstvo, Katedra za govedarstvo.

Isti vještak saslušan je na glavnoj raspravi zajedno s vještakinjom dr. sc. Bojanom Ormuž Pavić, radi usuglašavanja njihovih mišljenja.

7. Također je od HEP, Operator distribucijskog sustava d.o.o., Eletkra Zabok pribavljen podatak o poziciji 10 (20) kV voda koji prolazi preko ulice Petra Fodrocija u Borkovcu, a tuženik je dostavio i spis tehnološki projekt sa svoju Farmu za uzgoj goveda izrađen od strane ZO-INVEST d.o.o., koja dokumentacija nije bila relevantna za odluku o tužbenom zahtjevu.

8. Tužbeni zahtjev je neosnovan.

9. Nesporna je činjenica da se kuća i okućnica tužiteljice koja odgovara 1. k.č.br. 1608 voćnjak u Borkovcu sa 536 m², 2. k.č.br. 1609 kuća u Borkovcu sa 68 m² i 3. k.č.br. 1611/2 voćnjak pod vrtom sa 957 m², upisanim u zk.ul.br. 2130 k.o. Zlatar kao njeno vlasništvo nalazi u blizini farme za uzgoj goveda tuženika koja odgovara k.č.br. 1687 gospodarska zgrada u Zlataru, 2 spremišta, izgrađeno zemljište, dvorište ukupno sa 5629 m², upisane u zk.ul.br. 2105 k.o. Zlatar, kao vlasništvo tuženika.

Nekretnine su jedne nasuprot drugih te ih dijeli cesta što prolazi kroz naselje Borkovec.

10. Isto tako nesporno je, a što slijedi iz naprijed navedene dokumentacije da farma tuženika legalno posluje, dakle da tuženik ima sve potrebne dozvole za uzgoj goveda.

11. Odredbom članka 110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ br. 91/1996, 68/1998, 137/1999, 22/2000, 73/2000, 114/2001, 79/2006, 141/2006, 146/2008, 38/2009, 153/2009, 90/2010, 143/2012, 152/2014; kraće: ZVDSP) propisano je:

„1) Nitko se ne smije služiti ni koristiti nekretninom na način da zbog toga na tuđu nekretninu slučajno ili po prirodnim silama dospiju dim, neugodni mirisi, čađa, otpadne vode, potresi, buka i sl., ako su prekomjerni s obzirom na namjenu kakva je primjerena toj nekretnini s obzirom na mjesto i vrijeme, ili izazivaju znatniju štetu, ili su nedopušteni na temelju odredaba posebnoga zakona (prekomjerne posredne imisije).

(2) Vlasnici nekretnine koje su izložene prekomjernim posrednim imisijama ovlašteni su od vlasnika nekretnine s koje one potječu zahtijevati da ukloni uzroke tih imisija i naknadi štetu koju su nanijele, kao i da ubuduće propušta činiti na svojoj nekretnini ono što je uzrokom prekomjernih imisija, dok ne poduzme sve mjere koje su potrebne da onemoguće prekomjerne imisije.

(3) Iznimno, od stavka 2. ovoga članka, kad prekomjerne posredne imisije potječu od djelatnosti za koju postoji dopuštenje nadležne vlasti, vlasnici nekretnine koja im je izložena nemaju pravo dok to dopuštenje traje zahtijevati propuštanje obavljanja te djelatnosti, ali su ovlašteni zahtijevati naknadu štete koju su imisije nanijele, kao i poduzimanje prikladnih mjera da se ubuduće spriječe prekomjerne imisije, odnosno nastupanje štete, ili da se smanje.

(4) Vlasnik nekretnine nije dužan trpjeti da ga itko bez posebnoga pravnoga temelja uznemirava time što posebnim uređajima ili na drugi način neposredno odašilje na njegovu nekretninu dim, neugodne mirise, čađu, otpadne vode, potrese, buku i sl. (neposredne imisije), pa je ovlašten zahtijevati da to uznemiravanje prestane i da mu se nadoknadi pretrpljena šteta.

(5) Vlasnik čijoj nekretnini prijeti predvidiva opasnost s tuđe nekretnine od neposrednih ili posrednih imisija koje ne bi bio dužan trpjeti, ovlašten je zahtijevati da se odrede i provedu svrhovite mjere radi njihova sprječavanja.“

12. U konkretnom slučaju odlučna je činjenica da li neugodni mirisi koji se šire sa farme tuženika predstavljaju prekomjerne imisije iz članka 110. stavak 1. i 3. ZVDSP, tj. da li su veće od uobičajenih s obzirom na prirodu i namjene nekretnina te na mjesne prilike.

13. Iz iskaza svjedoka Đurđice Bituh slijedi da se s farme tuženika osjeća širenje neugodnog mirisa koji je neki put jači a neki put slabiji, te da kod kuće tužiteljice zna biti stvarno intenzivan tako da se ne može boraviti na otvorenom, ne mogu se otvarati prozori na kući niti sušiti veš, čime je ova svjedokinja potvrdila navode tužiteljice

Međutim, svjedoci Martina Vugrek, Marijo Mladić, Janko Hleb, Tomisav Kuharić, Željko Habazin, Andrija Hleb, Milan Malogorski, Darko Bobinec, Mirko Malbaša, Neven Krušelj, Vlado Rogina, Goran Domitran i Nikola Mihalinec, na temelju neposrednog iskustva, a budući da su prolazili pokraj farme tuženika i/ ili žive u istom naselju, odnosno

dolazili su kod tuženika, suglasno su iskazali su da se po njima ne radi o pretjeranim neugodnim mirisima koji i bili neuobičajeni za stočnu farmu.

Navode ovih svjedoka sud je prihvatio kao istinite, mada neodlučne, budući da se radi o subjektivnom doživljaju svakog od njih, te obzirom na činjenicu da nitko od njih ne živi na istoj udaljenosti od farme tuženika na kojoj stanuje tužiteljica, već su njihova kućanstva udaljenija.

14. Na temelju nalaza i mišljenja dr. sc. Bojane Ormuž Pavić dipl. ing. kem. teh., vještakinje za zaštitu okoliša, gospodarenje otpadom, procjenu utjecaja na okoliš, ekološke akcidente, utjecaj na okoliš, ekologiju – emisija štetnih tvari u okoliš, utvrđeno je da je farma tuženika prema građevinskoj dozvoli maksimalnog kapaciteta 60 goveda, da se u sklopu farme nalazi spremište za hranu i mehanizaciju, iza farme jugozapadno nalazi se armirano betonski nadzemni otvoreni spremnik za gnojovku, a sa zapadne strane uz samo farmu je spremište za silažu. Prilikom očevida u farmi je zatečeno 40 goveda, dok je 1 govedo zatečeno u staroj staji.

Vještakinja je konstatirala da tuženik u sklopu obrta Proizvodnja i trgovina „SANO ZLATAR2 vl. Mladen Krušelj, obavlja pretežitu djelatnost uzgoja goveda na predmetnoj farmi (NKD 2007:01.42- Uzgoj ostalih goveda i bivola).

Navela je da na farmama za intenzivni uzgoj stoke, kakva je i predmetna farma, nastaju emisije onečišćujućih tvari, koje potječu od plinova od metabolizma životinja, plinova od fermentacije gnoja i prašine (krutih čestica) od manipulacije hranom za životinje te se neugodni mirisi koji nastaju uslijed uzgoja goveda ne mogu potpuno izbjeći. ali se mogu smanjiti primjenom najboljih dostupnih/raspoloživih tehnologija, dobrom poljoprivrednom praksom i odgovarajućim sustavom kontrole.

Uzgoj životinja i stajski gnoj izvor su emisija dušikovih oksida (N_2O), amonijaka (NH_3), metana (CH_4), sumporovodika (H_2S) i tiola (merkaptana) koji uzrokuju neugodne mirise i krute čestice.

Svi navedeni plinovi mogu negativno utjecati na zrak u vidu onečišćenja zraka, kao i smanjenja kakvoće zraka i kakvoće življenja (dodijavanje mirisom).

Miris gnoja (gnojovke i gnojnice) može se osjetiti daleko od potencijalnog izvora onečišćenja, ovisno o meteorološkim uvjetima, vremenu i strujanju zraka (vjetru), tako da se cijela farma može promatrati kao difuzni izvor emisije onečišćujućih tvari: metana, amonijaka i ostalih plinova koji uzrokuju neugodne mirise, a koji se javljaju razgradnjom organske tvari (tekućih i krutih fekalija – gnoja i gnojovke) i dospijevaju u okoliš.

Vještakinja je ustanovila da se u boksovima farme tuženika, u debljem sloju nalazi nakupljan gnoja i gnojovka, te da je zid sa zapadne strane zaprljan od poda u vis gnojem, iz čega zaključuje da se površine farme u kojima borave goveda ne čiste tj. izgnojavaju, jer se zatečeni gnoj nakuplja u betoniranom dijelu boksa, dok je podna površina gdje se nalaze rešetke relativno čista bez nakupina.

Isto tako utvrdila je da tijela goveda nisu bila sasvim čista, već su bila zaprljana gnojem na kojem su goveda ležala. Obilaskom međuprostora između stare staje i nove farme primijetila je da kruti gnoj iz boksova s lijeve strane pada preko betoniranog ruba boksa (na strani otvorenog dijela farme) u taj međuprostor, te je isti bio sasušen iz čega zaključuje da duže vrijeme nije čišćen. Isto tako u spremištu za silažu uz zid farme i na

podu zatečena je gnojnica u polu tekućem stanju, koja se je slila niz zid farme i zasušeni gnoj u krutom obliku po podnoj površini spremišta za silažu između zida farme i izgrađenog vanjskog zida spremišta silaže.

Nadalje obilaskom spremnika za gnojovku, pored istog našla je 2 hrpe krutog stajskog gnoja te na gornjem rubu spremnika kruti gnoj iz kojeg je vidljivo da se isti s tih hrpi prebacivao u spremnik za gnojnice te da se gnoj nalazi na tlu van spremnika.

S donje strane spremnika za gnojavku, gdje se nalazi dio cijevi s priključkom kroz koje se pune cisterne s gnojavkom, zatečena je polu tekuća gnojavka, koja je istekla na tlo.

U staroj štali je zatečen kruti stajski gnoj u debljem sloju, a ta stara štala nema sustav odvodnje gnojnice u sabirnu jamu kao u novoj farmi.

Vještakinja je navela da su neugodni mirisi koje je osjetila prilikom očevida ispred i u samoj farmi potječu uslijed uzgoja goveda i uslijed razgradnje nepočišćenog gnoja, dok neugodni mirisi oko armiranog betonskog otvorenog spremnika potječu od gnojovke u tom spremniku te iz dijela gdje se spremnik prazni.

Taj neugodni miris s prednje strane farme bio je manjeg intenziteta, a ispred glavnih ulaznih vrata u farmu osjetio se intenzivniji neugodan miris, isto kao i nakon ulaska u farmu gdje borave goveda, te kod spremnika za gnojavku.

Na nekretnini tužiteljice osjetio se vrlo slab neugodan miris s farme ispred njene kuće, time da je prilikom očevida temperatura iznosila 23 C i puhao je blagi jugozapadni povjetarac prema sjeveroistoku tj. prema obiteljskoj kući tužiteljice.

15. Vještakinja je mišljenja da tuženik ne primjenjuje načela dobre poljoprivredne prakse primjenom koje bi se smanjili i izbjegli neugodni mirisi koji nastaju uslijed razgradnje stajskog gnoja i uslijed uzgoja goveda na način da se nakupljeni gnoj redovito uklanja s površina gdje se nakuplja i da se te površine čiste te da se spriječi izlijevanje, ispiranje ili otjecanje stajskog gnoja u okoliš, kako obično se izbjeglo onečišćenje sastavnica okoliša.

16. No isto tako, vještakinja je navela da na temelju očevida nije mogla utvrditi da li su neugodni mirisi koje je osjetila na predmetnoj lokaciji prekomjerni zato jer na može na temelju vlastitog osjeta njuha utvrditi da li plinovi koji uzrokuju neugodne mirise prelaze granične vrijednosti emisija onečišćujućih tvari u zrak prema Zakonu o zaštiti zraka i njegovim provedbenim propisima.

Pojasnila je da se miris ne može obuhvatiti mjerno-tehničkim uređajima, već da je moguća samo određivanje koncentracije pojedinih tvari u određenoj mješavini mirisa.

U tom smislu, a sukladno Zakonu o zaštiti okoliša o imisiji je koncentracija tvari na određenom mjestu i određenom vremenu u okolišu, da bi se točno odredila razina onečišćenosti zraka na lokaciji tj. kvaliteta zraka s obzirom na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom) i da bi se odredilo da li su predmetne imisije onečišćujućih tvari u zraku koje uzrokuju dodijavanje mirisom prekomjerne, bilo bi potrebno prevesti putem ovlaštene osobe na predmetnoj lokaciji kontinuirana mjerenja (mjerenja imisija – koncentracija tvari) na stalnom mjernom mjestu temeljem Zakona o zaštiti zraka i Pravilnika o praćenju kvalitete zraka (Narodne novine 72/2020), te Uredbe o razinama

onečišćujućih tvari u zraku (Narodne novine 77/2020), i to za slijedeće onečišćujuće tvari s obzirom na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom): sumoprovodika (H_2S), merkaptana, amonijaka (NH_3), a čime bi se utvrdilo da li su prekoračene granične vrijednosti (GV) koncentracija za pojedinu navedenu onečišćujuću tvar, a koje su navedene u Tablici 1 (Granične vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari u zraku s obzirom na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom) sukladno Prilogu I. točka D Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zraku (Narodne novine 77/202).

Napomenula je da je iz navedene Tablice 1. vidljivo da granične vrijednosti za sumporovodik, merkaptane i amonijak koji uzrokuju neugodne mirise ne smiju biti prekoračene više od 7 puta tijekom kalendarske godine, a što predstavlja učestalost dozvoljenih prekoračenja tijekom kalendarske godine.

Kontinuirana mjerenja na stalnom mjernom mjestu potrebno je provoditi neprekidno 1 godinu, ali se i indikativnim mjerenjem mobilnim laboratorijem na lokaciji u kraćem vremenskom periodu od 1 godine, mogu se dobiti podaci koji zadovoljavaju ciljeve kvalitete podataka,

U konkretnom slučaju da bi se postigli ciljevi kvalitete podataka kod određivanja kvalitete zraka bilo bi potrebo izvršiti minimalno indikativna mjerenja koja se izvode manje redovito, ali koje ispunjavaju ostale ciljeve za kvalitetu podataka. Indikativno mjerenje je mjerenje koje se obavlja mobilnim laboratorijem ili na privremeno određenom mjestu uzimanja uzoraka ili mjerenje koje se obavlja metodom difuznog uzrokovanja.

Takvo indikativno mjerenje može se provesti kao jedno nasumično dnevno mjerenje tjedno ravnomjerno raspoređeno tijekom godine ili osam tjedana ravnomjerno raspoređenih tijekom godine, kako bi rezultati mjerenja bili reprezentativni za različite klimatske i antropogene aktivnosti.

Navela je i da se mjerenje pojavnosti neugodnih mirisa može i izvršiti i olfaktometrijskim mjerenjima putem dinamičkog olfaktometra – uređaja koji određuje koncentraciju mirisa, a time indirektno može biti određen i njegov intenzitet (od nema mirisa do ekstremno jak) i osjet ugone pri čemu se miris definira jačinom odnosno koncentracijom, mjernim jedinicama mirisa pod m^3 i intenzitetom kao osjetilnom kvalitetom tj. utiskom mirisa.

Olfaktometrijskim mjerenjima mjeri se ili intenzitet (koncentracija) mirisa prema normi (HRN EN 13725) ili udaljenost na koju se šire predmetni mirisi od izvora mirisa (mjerna jedinica je prisutnost ili odsutnost prepoznatljivih mirisa na određenom mjestu niz vjetar od izvora) prema normi (16841-2) jer neugodni mirisi ne moraju nužno imati izravan utjecaj na zdravlje, no nelagodnom koju izazivaju utječu na kvalitetu života.

Napomenula je da prema njoj dostupnim podacima trenutno u Republici Hrvatskoj nitko nema akreditiranu metodu za olfaktometrijska mjerenja niti dozvolu temeljem Zakona o zaštiti zraka za obavljanje predmetnih mjerenja prema normi HRN EN 13725 niti prema metodi 16841-2, međutim postoje pravne osobe koja vrše predmetna mjerenja na lokacijama osoba koje imaju obvezu olfaktometrijskih mjerenja prema navedenim metodama.

Uzimajući u obzir da su kontinuirana mjerenja kakvoće zraka na stalnom mjernom mjestu i indikativna mjerenja skupa i dugotrajna vještakinja je bila mišljenja da se i predmetnim olfaktometrijskim mjerenjima mogu odrediti parametri koncentracije mirisa i / ili udaljenost na koju se šire predmetni mirisi od izvora mirisa te ista mogu biti indikativna i pokazatelj indikatora koji smanjuj kakvoću življenja dodijavanjem mirisom.

17. Neovisno o tome, a obzirom na činjenicu da je vještakinja utvrdila da se su se neugodni mirisi s farme osjetili na očevidu, navela je mjere kojima je svrha smanjenje i/ili uklanjanje neugodnih mirisa, a radi se primjeni načela dobre prakse u poljoprivredi: redovito održavanje prostora u kojem borave životinje čistim i suhim (redovitim čišćenjem prostora od gnoja- redovito izgnojavanje tj. životinjski izmet i mokraću treba redovito odstranjivati), održavanje tijela životinja čistim, omogućavanjem brzog otjecanja mokraće i uklanjanja fecesa s površina bilo punih bilo rešetkastih podova, pražnjenje spremnika za gnojovku i korištenjem gnoja i gnojovke u proljeće i jesen (kada su najpovoljnije vremenske prilike, ovisno o vjetru i kraćim vremenom miješanja sadržaja spremnika za gnojovku i ispušćavanje u cisterne), ako je moguće izvesti prekrivanje otvorenih spremnika za gnojovku, isplahnjivanje vodom iznad rešetkastog ili punog poda, te sadnja zelenila – drveća, tj. ozelenjivanjem oko farme.

18. Na glavnoj raspravi vještakinja je dodatno obrazložila svoje mišljenje te je u biti ostala kod istog, time da je napomenula da izmet muha nije područje njene struke odn. područje njenog vještačenja, ali da bolja čistoća prostora doprinosi smanjenju imisija neugodnih mirisa te smanjenju broja insekata, obzirom da se muhe stvaraju na mjestima gdje dolazi do truljenja odnosno procesa fermentacije, a to može konkretno biti hrana, gnoj, gnojnica, dakle na mekanim i vlažnim podlogama.

Isto tako je navela da na farmi tuženika nije uočila niti zatekla rojeve muha, tako da za tragove izmeta insekata koje je primijetila na stolariji kuće tužiteljice, nije mogla utvrditi da bi se radilo o izmetu od muha sa farme, time da joj nije poznato da li u okolici nekretnine tužiteljice postoje još neki drugi izvor skupljanja muha, od kojeg bi muha mogle doći, ali tu mogućnost nije isključila.

19. Sud je u cijelosti prihvatio nalaz i mišljenje vještakinje, smatrajući da je isti stručan i objektivan, da u njemu nema nelogičnosti niti nejasnoća, te da je dan na temelju pravila znanosti i vještine, temeljem neposrednog pregleda nekretnina stranaka.

20. Tužiteljica nije na okolnost da bi neugodni mirisi koji se šire sa farme tuženika predstavljali prekomjerne štetne imisije, predlagala nikakve daljnje dokaze.

21. Iako vještačenjem nije dokazano da bi neugodni mirisi koji sa farme tuženika dolaze na nekretninu tužiteljice bili nedopušteni na temelju odredaba posebnog zakona, ostaje činjenica da tuženik, prema mišljenju vještakinje, a obzirom na zatečeno stanje, u obavljanju svoje djelatnosti ne primjenjuje načela dobre poljoprivredne prakse, primjenom kojih bi se smanjili i izbjegli neugodni mirisi koji nastaju uslijed razgradnje stajskog gnoja i uslijed uzgoja goveda na način da nakupljeni gnoj redovito uklanja s površina gdje se

nakuplja i da se te površine čisti te da spriječi izlijevanje, ispiranje ili otjecanje stajskog gnoja u okoliš.

U tom smislu, po stavu ovog suda moglo bi se zaključiti, a za konkretnu situaciju da se, radi o realnoj mogućnosti nastanka prekomjernih neugodnih mirisa koje dolaze na nekretninu tužiteljice, u određenim vremenskim uvjetima, a koji bi po mišljenju vještaka mogli biti smanjeni kada bi tuženik poduzeo određene radnje u smislu bolje čistoće prostora farme.

22. Međutim, tuženik je u žalbi protiv ranije prvostupanjske presude istaknuo da određene od njemu naloženih mjera, ugrožavaju zdravlje goveda, pa je nalazom i mišljenjem vještaka Agronomskog fakulteta prof. dr. sc. Ante Ivankovića, vezano za ranije dani nalaz i mišljenje vještakinje dr. sc. Bojane Ormuž Pavić, utvrđeno da bi pranje goveda povećalo vlažnost zraka u staji što može dovesti do respiratornih problema, prehlada, toplinskog stresa, ozljeda zbog klizanja, međusobnih sukoba životinja i povećanog rizika za djelatnika tako da ova mjera predstavlja rizik za zdravlje i dobrobit životinja.

Nadalje, a što se tiče redovitog izgnojavanja i uklanjanja izmeta i mokraće, ovakva je mjera prihvatljiva, te ne predstavlja rizik za zdravlje i dobrobit životinja te ju treba nastaviti redovito provoditi.

Isto tako, mada umjerena zaprljanosti dijela trupa i nogu ne predstavlja zdravstveni ili funkcionalni problem, održavanje tijela životinja čistim i suhim ne predstavlja rizik za njihovo zdravlje.

Sustav kosih ploča s blagim nagibom i rešetkastim podovima osigurava prirodno otjecanje mokraće i kretanja životinja po punoj kosoj ploči potiče odvođenje fecesa na rešetku i sabirni kanal, te je funkcionalan, u skladu s pravilima struke i doprinosi zdravlju i dobrobiti goveda, no na rešetkastim podovima isplahnjivanje vodom nije primjenjivo: može uzrokovati punjenje sabirnog kolektora, povećanu potrošnju vode, poremećaj mikro klimatskih uvjeta i negativan utjecaj na zdravlje životinja te narušiti funkcionalnost govedarske farme.

23. Vještak prof. dr. sc. Ivankovć, a s obzirom na stanje zatečeno prilikom uviđaja i opisano u nalazu i mišljenju vještaka dr. sc. Bojane Ormuž Pavić dipl. ing. kem. teh., mišljenja je da se na predmetnoj farmi poštuju načela dobre poljoprivredne prakse.

Naveo je kako je nedvojbeno da goveda u prirodi, posebno u farmskim aglomeracijama otpuštaju određene specifične mirise, koji su na predmetnoj farmi sporni.

Uvidom u nalaz i mišljenje dr. sc. Bojane Ormuž Pavić dipl. ing. kem. teh. zaključio je da u predmetnom slučaju farma goveda ne otpušta veće emisije neugodnih mirisa, a izgrađena je po suvremenim načelima poluotvorene staje s vanjskom klimom i kosom pločom u kojoj se goveda drže slobodnima. Time s poštuje načelo o pet sloboda: 1) sloboda od gladi i žeđi, 2) sloboda od neprimjerenog smještaja, 3) sloboda od bolesti, boli i ozljeda, 4) sloboda iskazivanja prirodnog ponašanja, 5) sloboda od straha, nelagode i patnje.

Vještak smatra da održavanje higijene govedarske farme treba nastaviti jer se time štiti dobrobit i zdravlje životinja, djelatnoj i drugoj osoblja te okoliša. Slobodan je naglasiti neke od mjera za koje je iz predmetnog spisa utvrdio da se provode:

- a) Stalan nadzor nad higijenom životinja, uz nastojanje reduciranja vlage na prostoru 'kose ploče' te potiskivanja fecesa kroz rešetkasti pod.
- b) Nadzor nad sustavom potiskivanja gnojovke iz sabirnog kanala u spremnik za gnojovku, zaštita (prekrivanje) priključka za punjenje cisterni gnojovkom, po potrebi prekrivanje gornje površine spremnika za gnojovku biološkim materijom (slama, sijeno i slično), kako bi se onemogućilo značajnije oslobađanje nepoželjnih mirisa iz površinskoj sloja.
- c) Provedba redovitog čišćenja i dezinfekcije boksova nakon njihova pražnjenja (odmor objekta).
- d) Pažljiv odabir pogodnih dana za proljetni i jesenski izvoz gnojovke na poljoprivredne površine (birati dane u kojima temperatura, padaline i vjetrovi u manjoj mjeri disperziraju mirise gnojnice prema naselju).

24. Tužiteljica je iznijela primjedbe na ovakvo mišljenje, no vještak ih je otklonio navodeći da je razvidno da farmski objekt posjeduje svu potrebnu dokumentaciju za djelatnost kojom se bavi, a ranije dano mišljenje temeljeno je na navedenoj činjenici.

Isto tako da se pranje podova ne provodi kao redovita mjera održavanja higijene fame s 'kosom pločom' (sustav poda na dotičnoj govedarskoj farmi). Takva praksa posebice tijekom toplih ljetnih dana dodano bi ugrozila goveda na farmi jer bi se time povećavala relativna vlažnost zraka, temperaturno-humidni indeks, što je obrazloženo u ranijem mišljenju.

Skrenuo je pozornost da je u ranijem zahtjevu za dopunsko vještačenje od 25. lipnja 2025. kao zadatak navedeno da treba dati odgovor na pitane „Da li s aspekta zdravlja goveda po vještaku predložena mjera pranja goveda, redovitog izgnojavanja, uklanjanja životinjskog izmeta i mokraće, održavanja tijela životinja čistim i suhim te omogućavanja otjecanja mokraće i uklanjanja fecesa s površina na kojima životinje borave, odnosno s rešetkastih podova te isplahnjivanje istih vodom, bile u suprotnosti s načelom dobrobiti životinja, odnosno da bi takovi postupci izložili životinje prehladama i drugim bolestima.“. U skladu s zadatkom, koncipiran je i konkretiziran je odgovor na postavljeni zadatak

25. Tuženik nije imao primjedbi na nalaz i mišljenje Agronomskog fakulteta, smatrajući da isti u cijelosti potvrđuje njegova navode i argumente, budući da vještak predlaže da se mjere koje tuženik od ranije provodi nastave, dok se za one koje tužiteljica predlaže, navodi da su u suprotnosti s dobrobiti životinja i da su štetne za njihovo zdravlje.

26. Tužiteljica je osporavala dopunu nalaza i mišljenja vještaka prof. dr. sc. Ante Ivankovića pa su oba vještaka saslušana na glavnoj raspravi.

27. Tom prigodom vještak dr. sc. Bojana Ormuž Pavić dip. ing. kem. teh., iskazala je da vezano za navedene mjere koje je navela u svojem zaključku nalaza, može reći da je navela mjere koje se mogu između ostalog primijeniti kako bi se smanjile emisije spojeva koji nastaju uslijed raspada gnoja i gnojavke, a koje mogu uzrokovati neugodne mirise, te u jednom dijelu navodi da ako je moguće izvesti prekrivanje otvorenih spremnika

za gnojavku, a ne da se mora to izvesti.

Zatim, što se tiče pranja goveda koje se navode kao mjera koje se nalazi u nalazu i mišljenju vještaka Ivankovića, pojasnila je da u niti jednom dijelu nalaza nije navela mjeru da bi se tijela goveda trebala prati vodom ili nekim drugim sredstvom kako bi se održala čistima nego da bi se površina na kojoj borave životinje trebala redovito čistiti i uklanjati izmet koji se, kada one liježu na to, lijepi za njihova tijela jer je na očevidu utvrdila da se na dijelu pune površine nalazi naslaga izmeta, a što se tiče same tehnologije i bolesti koje bi životinje mogle imati uslijed provođenja nekih mjera, konstatirala je da je za to stručniji vještak Ivanković.

Na pitanje tuženika da li decidirano može tvrditi da tragovi izmeta insekata koje sam vidjela na stolariji kuće tužiteljice potječu od tuženikove farme, odgovara da ne može decidirano reći od kuda su došle muhe koje su ostavile izmet na stolariji tužiteljice, znači, u svakoj staji mogu se pojaviti muhe, ali je veća vjerojatnost da se iste pojave tamo gdje je intenzivni uzgoj ako se ne vrši propisana dezinfekcija.

28. Vještak prof. dr. sc. Ante Ivanković da obzirom na primjenu mogućnosti pranja podova ostao je kod mišljenja da isto bi moglo dovesti do ugrožavanja dobrobiti goveda upravo radi mogućeg povećanja relativne vlažnosti zraka što posebice u ljetnim mjesecima može dovesti povećanog stresa životinja. Primijenjeni sustav držanja - kosa ploča, ne predviđa pranje, odnosno predviđa skladištenje gnojavke u kanalu ispod rešetke. Dodatnim pranjem podova opteretio bi se kapacitet skladištenja gnojavke, no moguće i narušavanje površinskog sloja skladištenja gnojavke da bi isto dovelo i do većeg otpuštanja mirisa te imalo potencijalno negativan učinak na veću pojavnost insekata. U cilju održavanja higijene rešetkastog poda, svakako predlaže čišćenje eventualno zaostalih količina stajnjaka u rubnim dijelovima blatnog hodnika ili drugim dijelovima staje i uklanjanju istih.

U pogledu kontrole insekata na farmi, predlaže redovito korištenje kemijskih sredstava, larvicidnih (onih koji uklanjaju larve muha), a u većoj eventualno pojavnosti muha na farmi i sredstava koja uklanjaju odrasle muhe. Predlaže provedbu cjelogodišnjeg (ožujak-rujan) programa suzbijanja insekata primjenom sredstava za uklanjanje larvi iz potencijalno problematičnih mjesta, primjerice odlagalište gnojavke, stajnjaka, a u slučaju jače invazije odraslih insekata predlaže se korištenje i jačih sredstava za uništavanje odraslih jedinki (prskanje zidova, sprejevi, ljepljive trake), a što se obavlja na mjesečnoj razini.

Na pitanje pun. tuženika da li s obzirom na navod iz nalaza i mišljenja vještakinje Pavić na str 19.: "U novoj farmi i oko njega kao ni na junadi u farmi nije zatečen roj muha niti povećan broj muha niti drugih insekata", mogu zaključiti da tuženik već provodi određene mjere suzbijanja insekata, odgovorio je to ne mogu sa sigurnošću reći dok ne vidi konkretne uvjete na tuženikovoj farmi.

29. Sud je prihvatio nalaze i mišljenja vještaka jer su dani od stručnih i ovlaštenih osoba, po pravilima znanosti i vještine, te isti nalazi nisu suprotstavljeni već se po ocjeni ovog suda međusobno nadopunjuju.

30. Upravo s obzirom na usuglašavanje vještaka tužiteljica je specificirala tužbeni zahtjev kako je to napisano u točki I izreke.

31. Međutim, u konkretnom slučaju da bi se tuženiku naložilo poduzimanje prikladnih mjera da se ubuduće spriječe prekomjerne imisije, odnosno nastupanje štete, ili da se smanje, moralo bi biti utvrđeno da se radi o prekomjernim posrednim imisijama tj. "neugodnim mirisima prekomjernim s obzirom na namjenu kakva je primjerena toj nekretnini s obzirom na mjesto i vrijeme, ili onima koji izazivaju znatniju štetu, ili su nedopušteni na temelju odredaba posebnoga zakona".

32. Tužiteljica ovu činjenicu nije dokazala, pa je tužbeni zahtjev valjalo odbiti kao neosnovan.

33. Rješenje o troškovima postupka doneseno je na osnovi članka 154. stavak 1. i članka 155. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/1991, 91/1992, 112/1999, 129/2000, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 96/2008, 84/2008, 123/2008, 57/2011, 25/2013, 89/2014, 70/2019, 80/2022, 114/2022, 155/2023, 146/2025).

34. Trošak na naknadu kojeg tuženik ima pravo, odmjeran je sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine br. 138/2023, 107/2025).

Sastoji se od sastava odgovora na tužbu u visini od 100 bodova (Tbr. 8. t. 1. Tarife), zastupanja na ročištima od 24. studenog 2021., 18. siječnja 2022., 16. veljače 2022., 2. ožujka 2022., 27. travnja 2022., 14. lipnja 2022. – očevid, 23. studenog 2022., 3. prosinca 2024., 27. siječnja 2026. i 5. svibnja 2026. godine, svako u visini od 100 bodova (Tbr. 9. t. 1. Tarife), što je ukupno 1.100 bodova.

Zatim se trošak odnosi na sastav podnesaka od 20. rujna 2022. u visini od 100 bodova (Tbr. 8. t. 1.), sastav podneska 8. siječnja 2025. u visini od 25 bodova (Tbr. 8. t. 4.), sastav podneska od 10. veljače 2025. u visini od 100 bodova, sastav podneska od 17. ožujka 2025. u visini od 25 bodova (Tbr. 8. t. 4.), sastav podneska od 13. listopada 2025. u visini od 100 bodova (Tbr. 9. t. 1.), sastav podneska od 25. veljače 2026. u visini od 100 bodova (Tbr. 9. t. 1.), dakle ukupno 400 bodova.

Prema Tbr. 54. Tarife vrijednost boda je 2,00 € pa je riječ o iznosu troškova od 3.000,00 €, na što je sukladno Tbr. 46. obračunato i 25 % poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 750,00 €.

35. Osim toga tuženik ima pravo na naknadu troškova vještačenja po Agronomskom fakultetu u iznosu od 1.625,00 €.

36. Slijedom navedenog presuđeno je kao u izreci.

U Zlataru, dana 12. lipnja 2026. godine

S u d a c :

Neven Kucelj

Uputa o pravnom lijeku!

Protiv ove presude stranka ima pravo izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana objave. Žalba se podnosi ovom sudu, a o istoj odlučuje županijski sud.

Dn-a:

1. punomoćnici tužiteljice
2. punomoćniku tuženika

Broj zapisa: **9-30889-55d50**

Kontrolni broj: **09f66-3e67f-07d47**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Zlataru** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.